

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији Јавног
предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о.
Бијељина за период 01.01.-31.12.2023.године**

Број: РВ052-24

Бања Лука, 10.04.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености.....	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	11
	5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана	12
	6. Финансијски извјештаји.....	12
	6.1. Биланс успјеха	12
	6.1.1. Пословни приходи и расходи.....	12
	6.1.2. Финансијски приходи и расходи	15
	6.1.3. Губитак редовне активности.....	15
	6.1.4. Остали добици и губици.....	15
	6.1.5. Губици од усклађивања вриједности имовине	15
	6.1.6. Нето губитак периода.....	15
	6.2. Биланс стања.....	15
	6.2.1. Билансна актива	15
	6.2.2. Билансна пасива	16
	6.2.3. Ванбилансна евиденција.....	17
	6.3. Биланс токова готовине	17
	6.4. Временска неограниченост пословања	17
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	18
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје	18

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина који обухватају: Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2023. године; Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, финансијску успјешност, токове готовине и промјене на капиталу за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 -2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.1. овог Извјештаја:

Приходи од пружених услуга на домаћем тржишту су прецијењени за износ од 9.450 КМ за колико су потцијењене обавезе за примљене авансе, а остали пословни приходи су потцијењени за износ од 12.423 КМ за колико је прецијењена нераспоређена добит ранијих година, јер приходи нису признати у периоду у коме су настали сходно МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима (параграф 31) и МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Као што је наведено под тачком 6.1.1.2. овог Извјештаја:

Трошкови бруто плата прецијењени су у износу од 381.909 КМ, а потцијењени су бруто остала лична примања у износу од 173.924 КМ и трошкови бруто накнада у износу од 207.985 КМ, јер су трошкови топлог obroка запослених и трошкови бруто накнада плата класификовани у оквиру трошкова бруто плата, што није у складу са чланом 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.2. овог Извјештаја:

Краткорочна потраживања прецијењена су за износ од 146.250 КМ за колико су потцијењени расходи од усклађивања вриједности имовине и губитак текуће године, јер није извршено обезвређење застарјелих потраживања у складу са захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15).

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године су објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Јавног предузећа Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као целине а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као целина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа оизносима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 10.04.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Јавно предузеће „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина је обрачунавало минули рад на основну бруто плату увећану за друга примања по основу рада, што није у складу са чланом 124. Закона о раду.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

Јавно предузеће „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина није провело поступке јавних набавки за услуге мобилне и фиксне телефоније и услуге одржавања софтвера у укупном износу од 44.120 КМ, што није у складу са чланом 6., 17. и 18. Закона о јавним набавкама.

За набавке горива на порталу јавних набавки нису сачињени и објављени извјештаји о поступцима јавних набавки, што није у складу са чланом 75. и 90. Закона о јавним набавкама.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумејева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у

свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина.

Бања Лука, 10.04.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза и извјештавање врши у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;
- 2) приходи признају у периоду у коме су настали у складу са МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима (параграф 31) и МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28);
- 3) трошкови бруто накнада плата, трошкови осталих личних примања и обавеза за остала лична примања класификују сходно члану 37. став (6) и члану 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 4) накнадно одмјеравање постројења и опреме врши према моделу равализације сходно члану 18. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и ревизији;
- 5) успостави складишна и материјална евиденција залиха у складу са чланом 12. и 43. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;
- 6) врши процјена наплативости и исправка вриједности потраживања сходно захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15);
- 7) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације о примени рачуноводственим политикама и додатне информације сходно захтјевима МСФИ.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) фактуре за извршене услуге испостављају са исказаним количинама и јединичним цијенама односно вриједностима појединачних услуга у складу са чланом 8. и 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;
- 2) обрачун минулог рада врши на основу бруто плату без увећања за друга примања по основу рада сходно члану 124. Закона о раду;
- 3) путни налози за службена путовања попуњавају у складу са тачком 10. и 17. Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској и воде евиденције о коришћењу службених возила у складу са Правилником о обрасцу, садржају и начину попуњавања путног налога;
- 4) покретање, избор поступака јавних набавки и сачињавање извјештаја о проведеним поступцима врши у складу са чланом 6., 17., 18., 75. и 90. Закона о јавним набавкама;

Препоручује се директору и надзорном одбору да обезбиједи да се:

- 5) изврши усклађивање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама са МСФИ у вези признавања и евидентирања имовине, обавеза,

прихода и расхода и уреди организација књиговодства и рачуноводства у складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о јавним предузећима;
- Закон о рачуноводству и ревизији у Републици Српској;
- Закон о привредним друштвима, члан 1-40; члан 99-178;
- Закон о јавним набавкама, члан 1-76; члан 87-90; члан 94-108;
- Закон о комуналним дјелатностима;
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске;
- Закон о унутрашњем платном промету;
- Уредба о условима и плаћању готовим новцем;
- Закон о порезу на добит;
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII и XIII;
- Закон о доприносима;
- Закон о раду, члан 1-65; члан 120-127; члан 170-171; члан 205-208;
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;
- Статут Јавног предузеће „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина;
- Правилник о коефицијентима за обрачун и исплату плата;
- Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста;
- Одлука о најнижој плати у Републици Српској.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Јавно предузеће „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина (у даљем тексту: Предузеће) је основано 2004. године као јавно предузеће, са сврхом обављања послова који се односе на прибављање, припремање и уређење грађевинског земљишта, организовање и вођење инвестиција од значаја за Град као и активности заштите и унапређења животне средине. Предузеће је извршило усклађивање правне форме организовања у 2013. години у друштво са ограниченом одговорношћу сходно Одлуци о усклађивању правне форме организовања Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ Бијељина („Службени гласник Града Бијељина“ број 11/13 и 22/22). Статутом је утврђено да предузеће обавља дјелатност од општег интереса као јавно предузеће, за потребе оснивача и других јавних предузећа и установа на подручју Града Бијељина без економске користи, односно као непрофитабилно, а сва његова потенцијална добит ће се реинвестирати за потребе опште заједнице.

Скупштина Града Бијељина је управљање јавним паркиралиштима у граду Бијељина повјерила Предузећу на основу Одлуке о управљању јавним паркиралиштима у Граду Бијељина („Службени гласник Града Бијељина“ број 16/21), а која обухвата одржавање, чишћење, постављање саобраћајне сигнализације на јавним површинама или објектима изграђеним за паркирање моторних возила, као и уклањање и премјештање и блокирање непрописно паркираних возила. Средства за обављање наведених послова Предузеће обезбеђује из средстава наплате коришћења тих паркиралишта. Предузећу је од стране Града Бијељина предато на управљање Градски стадион и Спортска сала, гдје су међусобна права и обавезе у погледу финансирања и коришћења регулисана уговором, а средства се обезбиједе у буџету Града Бијељина. Финансијско пословање Предузећа се обавља преко властитих рачуна.

На достављен Нацрт извјештаја није било примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске први пут је ангажована на провођењу финансијске ревизије Предузећа.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Организација и функционисање система интерних контрола Предузећа дјелимично су дефинисани постојећим интерним актима (Статут, Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста, Правилник о финансијском управљању и контроли, Правилник о раду, Правилник о коефицијентима за обрачун и исплату плата).

Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Јавног предузећа „Дирекција за изградњу и развој града“ д.о.о. Бијељина уређена је унутрашња организација, радна мјеста, опис послова, те посебни услови неопходни за заснивање радног односа, као што су врста и степен стручне спреме, вјештине и радно искуство, односно ниво образовања и занимања потребна за обављање систематизованих радних мјеста и друго. Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста систематизовано је 46 радних мјеста са 62 извршиоца. На дан 31.12.2023. године било је 55 извршилаца, од којих је 50 извршилаца запослено на неодређено вријеме, три извршиоца на одређено вријеме и два приправника.

У складу са Рјешењима о именовању Комисија за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године, извршен је попис и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђене су неусклађености са чланом 18. и 20. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске” број 45/16 и 113/21), јер комисија за попис није утврдила стварно стање на основу екстерне потврде салда потраживања и обавеза (попис је извршен на основу књиговодствене евиденције) и извјештај о извршеном попису не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописане имовине и обавеза.

Предузеће је испостављало фактуре за услуге израде стручних мишљења и урбанистичко-техничких услова без исказаних количина и јединичних цијене, односно вриједностима појединачних услуга, што није у складу са чланом 8. и 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 94/15 и 78/20), који прописује да књиговодствена исправа мора бити потпуна, истинита, рачунски тачна и уредна тако да омогућава увид у вјеродостојност документа.

Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и ревизији нису у довољној мјери прописана правила признавања, вредновања и евидентирања имовине, обавеза, расхода, прихода и осталих пословних догађаја који су карактеристични за Предузеће и иста нису ажурирана са измјенама МСФИ. Одредбама поменутог правилника је прописано да се обавезе признају по набавној вриједности, што није у складу са МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.1.1) који наводи да се обавезе почетно признавају по фер вриједности. Утврђене рачуноводствене политике за процјену и вредновање ненаплативих потраживања прописују да уколико постоји вјероватноћа да се неће моћи наплатити или је истекао законски рок врши се умањење вриједности, што није у складу са МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.1.2 и Б 5.5.35) који наводи да ентитет треба увијек да одмјерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током вијека трајања за потраживања из пословања. Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и ревизији није прописана организација књиговодства, рачуноводства и кретање књиговодствених исправа, што није у складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Ревизијом је утврђено да је обрачун минулог рада вршен на основну бруто плату увећану за друга примања по основу рада (стимулације запослених и на накнаду предсједника синдиката), што није у складу са чланом 124. Закона о раду („Службени гласник Републике Српске” број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 и 112/23), којим је прописано да се минули рад обрачунава на основну бруто плату.

Путни налози за службена путовања не садрже писане извјештаје са службеног путовања, а за службени пут у иностранство на путним налозима не уписује се вријеме преласка границе, чиме није могуће утврдити вријеме проведено у иностранству, како је прописано тачком 10. и 17. Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број 57/21).

Евиденције о коришћењу службених возила нису вођене на прописаним путним налозима (ПН 4 Образац) и не садрже евиденције рада возила, односно релације кретања као ни стање километар сата по релацији, што није у складу са чланом 3. и 7. Правилника о обрасцу, садржају и начину попуњавања путног налога („Службени гласник Републике Српске“ број 74/17).

У складу са одредбама Правилника о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“ број 1/22), Предузеће је сачинило годишњи извјештај, електронским попуњавањем обрасца Извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2023. годину са прилозима.

Предузеће није донијело интерна акта којима се дефинишу висина, начин коришћења средстава репрезентације, употреба мобилних телефона и службених аутомобила.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да обезбиједи истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и другим прописима, што је осим у овој тачки, образложено и у тачкама 4., 6.1.1.1., 6.2.1.1., 6.2.1.2. и 6.6. овог извјештаја.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза и извјештавање врши у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;**
- **фактуре за извршене услуге испостављају са исказаним количинама и јединичним цијенама односно вриједностима појединачних услуга у складу са чланом 8. и 9. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске;**
- **обрачун минулог рада врши на основу бруто плату без увећања за друга примања по основу рада сходно члану 124. Закона о раду;**
- **путни налози за службена путовања попуњавају у складу са тачком 10. и 17. Одлуке о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској;**
- **воде евиденције о коришћењу службених возила у складу са Правилником о обрасцу, садржају и начину попуњавања путног налога.**

Препоручује се директору и Надзорном одбору да обезбиједи да се изврши усклађивање Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама са МСФИ у вези признавања и евидентирања имовине, обавеза, прихода и расхода и уреди организација књиговодства и рачуноводства у складу са чланом 7. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

4. Набавке

Предузеће је Планом јавних набавки и измјенама истог за 2023. годину планирало набавке укупне вриједности од 163.148 КМ без пореза на додату вриједност. Према извјештају о реализацији у току године проведене су јавне набавке у вриједности од 72.052 КМ (12 директних споразума и један конкурентски захтјев за доставу понуде). Предузеће је проводило набавке канцеларијског материјала, пелета за гријање, услуге одржавања копир апарата, услуге чишћења просторија и друго.

Ревизијским испитивањем обухваћено је шест поступака укупне вриједности 52.213 КМ (73% реализације) и то набавке пелета (26.500 КМ), тонера и кетрица (4.068 КМ), роба за кафе кухињу (6.000 КМ), услуге чишћења просторија (5.880 КМ), штампање паркинг карата (5.985 КМ) и услуге ревизије (3.780 КМ).

Предузеће није проводило поступке јавних набавки за услуге мобилне и фиксне телефоније (18.143 КМ) и одржавање апликативних програма (25.977 КМ), што није у складу са чланом 6., 17. и 18. Закона о јавним набавкама.

Предузеће није сачинило извјештаје о поступку набавке горива и исто објавило на порталу јавних набавки, што није у складу са чланом 75. и 90. Закона о јавним набавкама.

Препоручује се директору да обезбиједи да се покретање, избор поступака јавних набавки и сачињавање извјештаја о проведеним поступцима врши у складу са чланом 6., 17., 18., 75. и 90. Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана

Предузеће је донијело План рада са процијењеним приходима и расходима за 2023. годину који представља финансијски план. Планирани су приходи у износу од 2.110.000 КМ (приходи од наплате паркинга, израде стручних мишљења и урбанистичко техничких услова и остали приходи повезани са дјелатношћу Предузећа), расходи у износу од 2.106.500 КМ (највећим дијелом се односе на трошкове бруто плата, накнада плата и осталих личних примања у износу од 1.500.000 КМ и трошкове производних услуга у износу од 255.000 КМ) и бруто добит у износу од 4.500 КМ. Управа је донијела трогодишњи план пословања у 2021. години. Ревизијским испитивањима нису утврђене неусклађености у односу на регулативу која дефинише процес планирања.

6. Финансијски извјештаји

Предузеће је сачинило обрасце финансијских извјештаја прописане чланом 2. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“ број 59/22 и 129/22) и то Биланс стања, Биланс успјеха, Биланс токова готовине, Напомене уз финансијске извјештаје, као и Извјештај о промјенама на капиталу прописан Правилником о садржини и форми обрасца извјештаја о промјенама на капиталу („Службени гласник Републике Српске“ број 59/22). До завршетка ове ревизије није сачињен и усвојен извјештај о раду.

6.1. Биланс успјеха

Укупни приходи за 2023. годину су исказани у износу од 1.862.586 КМ, што је за 12% ниже у односу на Финансијски план, док су укупни расходи исказани у износу од 2.096.558 КМ, што је 0,5% ниже у односу на Финансијски план. Нето губитак текуће године исказан је у износу од 233.972 КМ.

6.1.1. Пословни приходи и расходи

6.1.1.1. Пословни приходи

Пословни приходи исказани су у износу од 1.847.180 КМ, а односе се на приходе од пружених услуга (1.626.242 КМ) и остале пословне приходе (220.938 КМ).

Приходи од пружених услуга се односе на приходе од пружених услуга повезаним лицима (387.365 КМ) и приходе од пружених услуга на домаћем тржишту (1.238.877 КМ). Предузеће је за пружене услуге примјењивало цјеновник за израду пројектно техничке документације и израду просторно планске документације (фебруар 2011. године) и Одлуку о цјеновнику за израде стручног мишљења и урбанистичко-техничких услова (јуни 2022. године). За наплату паркинга примијењена је Одлука о управљању јавним паркиралиштима у граду Бијељина и Правилник о јавним

паркиралиштима у граду Бијељина („Службени гласник Града Бијељина“ број 18/21) којим су одређене зоне наплате, категорије и општи услови јавних паркиралишта.

Приходи од пружених услуга повезаним лицима се односе на остварене приходе од пружања услуга за Град Бијељина и то највећим дијелом по основу пројектовања за изградњу канализационе и саобраћајне мреже (301.018 КМ). Предузеће је по основу надзора за Град Бијељина остварило приходе у износу од 28.706 КМ, а по основу услуга израде урбанистичко техничких услова у износу од 39.963 КМ.

Приходи од пружених услуга на домаћем тржишту су остварени највећим дијелом од услуга израде урбанистичко техничких услова за физичка и правна лица (347.265 КМ), техничког прегледа објеката (33.605 КМ) и приходи од паркирања (839.731 КМ). Приходи од паркирања се остварују за 855 паркинг мјеста, а највећим дијелом по основу продаје СМС карата (397.653 КМ), продаје карата за I зону (219.880 КМ), универзалних карата (30.111 КМ), повлаштених карата (11.282 КМ) и доплатних карата (122.111 КМ) које се издају по основу опомена за неплаћен паркинг.

Приходи од пружених услуга на домаћем тржишту су прецијењени за износ од 9.450 КМ за колико су потцијењене обавезе за примљене авансе, јер су унапријед уплаћени приходи (паркинг карта за 2024. годину) евидентирани на приходима текућег периода, што није у складу са МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима (параграф 31), МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Исказане остале пословне приходе највећим дијелом чине приходи од дотације (210.000 КМ) по основу гранта из буџета Града Бијељина (за одржавање Градског стадиона и Спортске сале) и приходи по основу рефундација (10.938 КМ). Остали пословни приходи су потцијењени за износ од 12.423 КМ за колико је прецијењена нераспоређена добит ранијих година, јер су приходи од рефундација плата из 2023. године признати у претходном периоду, што није у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

Препоручује се директору да обезбиједи да се приходи признају у периоду у коме су настали у складу са МСФИ 15 - Приходи од уговора са купцима (параграф 31) и МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 27 и 28).

6.1.1.2. Пословни расходи

Пословни расходи исказани су у износу од 2.024.974 КМ, а односе се на набавну вриједност продате робе, трошкове материјала, трошкове горива и енергије, трошкове плата, накнада плата и осталих личних примања, трошкове производних услуга, трошкове амортизације и резервисања, нематеријалне трошкове, трошкове пореза и трошкове доприноса.

Набавна вриједност продате робе исказана је у износу од 5.156 КМ и у цјелости се односи се на набавну вриједност паркинг карти које се продају у малопродајним објектима.

Трошкови материјала исказани су у износу од 16.357 КМ, а односе се на трошкове канцеларијског материјала (10.802 КМ) и трошкове режијског материјала (5.554 КМ).

Трошкови горива и енергије исказани су у износу од 57.365 КМ, а односе се на трошкове горива (4.561 КМ), пелета (17.653 КМ) и електричне енергије (35.150 КМ).

Трошкови плата, накнада плата и осталих личних примања исказани су у износу од 1.457.605 КМ, а односе се на трошкове бруто плата и бруто накнада плата и трошкове осталих личних примања.

Трошкови бруто плата и бруто накнада плата исказани су у износу од 1.433.233 КМ, а односе се на трошкове бруто плата запослених (1.402.673 КМ) и бруто накнада члановима управног и надзорног одбора (30.560 КМ).

Обрачун бруто плата и бруто накнада плата је вршен на основу Закона о раду („Службени гласник Републике Српске“ број 1/16, 66/18, 91/21, 119/21 и 112/23), Правилника о раду и Одлуке о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику („Службени гласник Републике Српске“ број 53/16, 12/22 и 39/22).

Накнаде члановима надзорног одбора обрачунате су у висини од 300 КМ мјесечно у складу са Одлуком о накнади за рад у Надзорном одбору.

Трошкови бруто плата прецијењени су у износу од 381.909 КМ, а потцијењени су бруто остала лична примања у износу од 173.924 КМ за трошкове топлог оброка запослених и трошкови бруто накнада плата у износу од 207.985 КМ за бруто накнаде плате за годишњи одмор, рад у дане државних празника, боловање на терет послодавца, ноћни рад и остале накнаде, јер није извршена класификација у складу са чланом 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“ број 104/21 и 59/22).

Трошкови осталих личних примања исказани су у износу од 24.397 КМ, а односе се на трошкове отпремнина, награда и помоћи (21.592 КМ), трошкове запослених на службеном путу (2.012 КМ) и трошкове накнада превоза код доласка на посао и повратка с посла (792 КМ).

Трошкови производних услуга исказани су у износу од 318.715 КМ, а односе се на трошкове услуге наплате паркинга (243.476 КМ), трошкове поштанских услуга, телефона и интернета (65.964 КМ) и осталих услуга (9.273 КМ). Услуге наплате паркинга, вршење контроле паркирања и блокирања непрописно паркираних возила обавља привредно друштво „Патриот“ д.о.о. Бијељина са којим је потписан трогодишњи уговор у складу са чланом 9. Закона о јавним набавкама, јер наведено привредно друштво има преко 50% запослених са инвалидитетом.

Трошкови амортизације и резервисања исказани су у износу од 9.161 КМ, а односе се на трошкове амортизације.

Нематеријални трошкови исказани су у износу од 43.243 КМ, а односе се највећим дијелом на ревизијске услуге (3.600 КМ), репрезентацију (9.369 КМ), услуге осигурања (3.565 КМ) и услуге платног промета и банке (3.150 КМ).

Трошкови пореза исказани су у износу од 112.363 КМ и највећим дијелом се односе на обрачунату комуналну таксу за коришћење простора за паркирање сходно Споразуму о повјеравњу послова управљања јавним паркиралиштима у Граду Бијељина у износу од 102.600 КМ.

Препоручује се директору да обезбиједи да се трошкови бруто накнада плата и трошкови осталих личних примања класификују сходно члану 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.1.3. Пословни губитак

Пословни губитак исказан је у износу од 177.794 КМ, а представља разлику између пословних прихода (1.847.180 КМ) и пословних расхода (2.024.974 КМ).

6.1.2. Финансијски приходи и расходи

Финансијски приходи нису исказани. Финансијски расходи исказани су у износу од 11.390 КМ и у потпуности се односе на расходе камата.

6.1.3. Губитак редовне активности

Губитак редовне активности је исказан у износу од 189.184 КМ и представља збир пословног губитка (177.794 КМ) увећан за финансијске расходе (11.390 КМ).

6.1.4. Остали добици и губици

Остали приходи и добици исказани су у износу од 15.406 КМ, а остали расходи и губици у износу од 59.877 КМ, те је исказан губитак по основу осталих прихода и расхода у износу од 44.471 КМ. Остали расходи се односе на одлуку надзорног одбора за директан отпис потраживања за доплатне карте за које је истекао временски период ненаплативости дужи од 3 године.

6.1.5. Губици од усклађивања вриједности имовине

Расходи од усклађивања вриједности имовине нису исказани, а ревизијом је утврђено да су наведени расходи потцијењени у износу од 146.250 КМ за колико су прецијењена краткорочна потраживања, јер нису извршена обезвређења застарјелих потраживања односно кредитни губици од потраживања од купаца (тачка 6.2.1.2. извјештаја).

6.1.6. Нето губитак периода

Нето губитак периода исказан је у износу од 233.972 КМ, а представља разлику између укупних прихода (1.862.586 КМ) и укупних расхода (2.096.558 КМ).

Према налазу ревизије нето губитак периода је мање исказан за износ од 155.700 КМ по основу неевидентираних расхода од усклађивања вриједности имовине (тачка 6.1.5. извјештаја) и неевидентирања прихода на обрачунској основи (тачка 6.1.1.1. извјештаја).

6.2. Биланс стања

У Билансу стања на дан 31.12.2023. године исказане су билансна актива, билансна пасива и ванбилансна евиденција.

6.2.1. Билансна актива

Билансна актива је исказана у износу од 617.597 КМ бруто вриједности, 194.059 КМ исправке вриједности и 423.538 КМ нето вриједности, а чине је стална средства и текућа средства.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства исказана су у износу од 187.903 КМ бруто вриједности, 179.194 КМ исправке вриједности и 8.709 КМ нето вриједности, а чине их постројења и опрема.

Постројења и опрема су исказани у износу од 187.903 КМ бруто вриједности, 179.194 КМ исправке вриједности и 8.709 КМ нето вриједности, а чине их ауомобили и рачунарска опрема.

Предузеће није примијенило модел ревалоризације за одмјеравање постројења и опреме, што није у складу са чланом 18. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и ревизији.

Препоручује се директору да обезбиједи да се накнадно одмјеравање постројење и опреме врши према моделу ревалоризације сходно члану 18. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и ревизији.

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства исказана су у износу од 429.694 КМ бруто вриједности, 14.885 КМ исправке вриједности и 414.829 КМ нето вриједности, а чине их залихе (2.425 КМ), краткорочна потраживања (386.792 КМ) и готовински еквиваленти и готовина (25.612 КМ).

Исказане залихе се односе на паркинг карте. Предузеће није успоставило материјалну и складишну евиденцију залиха пелета, већ је све набавке пелета евидентирало на трошкове горива и енергије, што није у складу са чланом 12. и 43. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 401.657 КМ бруто вриједности, 14.885 КМ исправке вриједности и 386.792 КМ нето вриједности, а чине их купци - повезана правна лица (20.133 КМ), купци у земљи (364.184 КМ), остала краткорочна потраживања (2.125 КМ) и потраживања за више плаћен порезе на добит (350 КМ).

Предузеће није извршило процјену наплативости потраживања и кориговала застарјела потраживања (која нису наплаћена у периоду од 12 мјесеци) у износу од 146.250 КМ, чиме су краткорочна потраживања прецијењена, а расходи од усклађивања имовине потцијењени за наведени износ, што није у складу са захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15) и чланом 50. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Наведена потраживања су настала по основу доплатних карата у 2021. години у износу од 65.330 КМ и доплатних карата у 2022. години у износу од 80.920 КМ, а иста нису наплаћена до датума за састављање финансијских извјештаја за 2023. годину.

Готовински еквиваленти и готовина се односе на новчана средства на банковним рачунима код комерцијалних банака у домаћој валути (24.894 КМ) и страном валути (718 КМ).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **успостави складишна и материјална евиденција залиха у складу са чланом 12. и 43. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике;**
- **врши процјена наплативости и исправка вриједности потраживања сходно захтјевима МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15).**

6.2.2. Билансна пасива

Билансна пасива је исказана у износу од 423.538 КМ, а чине је капитал и краткорочне обавезе и краткорочна резервисања.

6.2.2.1. Капитал

Капитал је исказан у негативном износу од 224.779 КМ, а чини га основни капитал уписан у судски регистар (2.000 КМ), резерве (200 КМ), нераспоређена добит ранијих година (6.993 КМ) и губитак текуће године (232.972 КМ).

6.2.2.2. Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања

Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања исказана су у износу од 648.317 КМ, а односе се на обавезе из пословања (169.443 КМ), обавезе за плате и накнаде плата (206.271 КМ), остале обавезе (39.257 КМ), порез на додату вриједност (12.709 КМ) и обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине (220.637 КМ).

Обавезе за плате и накнаде плате односе се на обавезе за бруто плате запослених за новембар и децембар 2023. године (исплаћене у јануару и фебруару 2024. године). Обавезе за остала лична примања по основу топлог оброка у износу од 31.398 КМ евидентирани су у оквиру обавеза за плате и накнаде плата, што није у складу са чланом 37. став (6) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору да обезбиједи да се обавезе за топли оброк евидентирају у оквиру обавеза за остала лична примања у складу са чланом 37. став (6) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.2.3. Ванбилансна евиденција

Позиције ванбилансне активе и пасиве исказане су у износу од по 7.219.209 КМ и односе се на евидентирани вриједности објеката који су уступљени на кориштење и управљање Предузећу без накнаде, а у власништву су Града Бијељина (Градски стадион, Спортска сала, помоћне терене и зграда коју користи Предузеће).

6.3. Биланс токова готовине

У Билансу новчаних токова исказани су приливи готовине из пословних активности (2.261.331 КМ), одливи готовине из пословних активности (2.311.104 КМ), приливи готовине из активности финансирања (50.000 КМ) и одливи готовине из активности финансирања (90.000 КМ).

Нето одлив готовине исказан је у износу од 93.615 КМ, готовина на почетку обрачунског периода 119.227 КМ и готовина на крају обрачунског периода у износу од 25.612 КМ.

Ревизијом нису утврђене неусклађености у односу на одредбе МРС 7 – Извјештај о токовима готовине и Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањене су информације у вези сталности пословања у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25 и 26), да Предузеће није изложено таквим ризицима који би реално угрожавали његов опстанак и текуће пословање у наредном периоду.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Према информацији Предузећа о судским споровима за потребе ревизије, није било покренутих судских поступака против Предузећа, као ни покренутих судских спорова против других лица.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за 2023. годину сачињене су и Напомене, али исте дијелом не задовољавају захтјеве МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја, јер Предузеће није у потпуности објелоданило информације:

- о кориштеним методама обрачуна излазне вриједности залиха, што није у складу са захтјевима МРС 2 - Залихе, параграф 36;
- о корисном вијеку употребе или кориштене стопе амортизације сталних средстава и објављена структура сталних средстава која се и даље користи, а чија је књиговодствена вриједност сведена на нулу, што није у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, параграф 73 (ц) и 79 (б).

Препоручује се директору да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације о примијењеним рачуноводственим политикама и додатне информације сходно захтјевима МСФИ.

Ревизијски тим

Горан Штрбац, с.р.

Остоја Драгојевић, с.р.